

Petitia vera aneb pravota radost

ZÁŘÍ 2020

Uvnitř naleznete:

- Péče o společný domov: Stvoření a rodina
- Co se děje našemu domovu
- Konstruktivní dialog v rodině
- Kdo pomůže rodině
- Ing. Jan Smrčina OFS

„Slova, která jsi mi dal, dal jsem jim a oni je přijali a vpravdě uvěřili, že jsem vyšel od Tebe, a poznali, že jsi mě poslal.“

Řehole SFŘ - Předmluva - O těch, kteří konají pokání

Péče o společný domov: stvoření a rodina

Generální ministr Tibor Kauser a příslušné komise Mezinárodní rady SFRŽ nám pro letošní rok ukládají dvě témata pro formaci: ekologii a rodinu. Obě témata mají zastřešení až na úrovni papežských encyklik a jejich výročí 4-5 let jsou vybidnutím, abychom v naší formaci pokročili. Souběh obou témat mi nějakou dobu připadal jako honění dvou zajíců najednou. Ke změně smýšlení přispělo několik impulsů. Sestra Markéta vypracovala obsažné shrnutí z dokumentu komise pro rodinu. Já během krátké dovolené s mými vnuky zjistil, že vedení konstruktivního dialogu lehce sklouzne do nekonstruktivnosti; stačí sebedůvěra, že děda - kmet a akademik - přece věci rozumí lépe než dospívající studenti! Mea culpa. Sestra Věra udělala podobnou zkušenost, že generace vnuků vidí všechno jinak. Přesto neváhala svou vtipnou formou sdělit svou vlastní zkušenost z dialogu v rodině: vždyť šedivá je všechna teorie - a zelený je strom života. Na předprázdninovém setkání MBS u sv. Anežky jsem dostal konstruktivní návrh připravovat lekce z jednotlivých kapitol encykliky *Laudato si'* víc podle svého než podle návodu shora „jak na to“. František Reichel mne pozval na Lesní stezku do Hradce Králové, a tam pan biskup Basler v homilii šel rovnou do středu problému: i formace v péči o stvoření jako náš společný domov začíná v rodině: ostatně jako výchova ke všemu ostatnímu. V rodině domov začíná, i ten domov zahrnující dnes celou matičku Zemi. Pokud jde o náš pravidelný medailonek o významných osobnostech našeho řádu, má formu rozhovoru s oceněným bratrem Janem Smrčinou - a také ten z dobrých důvodů - dokonce z těch nejlepších - skončil u rodiny.

Formační příloha má tedy tuto podobu. Zamyšlení nad 1. kapitolou encykliky *Laudato si'* **Co se děje našemu domovu** obsahuje 10 bodů - otázek, z nichž by mohl vycházet konstruktivní dialog jak v rodinách, tak v našich místních společenstvích. **Konstruktivní dialog v rodině** je shrnutím dobrých psychologických rad vhodných především pro věřící úplné rodiny (a pro MBS „rodinného typu“). **Kdo poradí rodině?** - ne vždy úplné (a ještě vzácněji společně věřící) - je titulek záměrně poněkud provokativní a - poukazuje k tomu, že rodinu je třeba hájit už na úrovni samotného „práva na existenci“. **Rozhovor s Ing. Janem Smrčinou OFS** je pak tím „příkladem, který táhne“ - rodiny úplné, věřící, a plodné v povoláních duchovních - i pokud jde o povolání k rodině v dalších generacích našeho společného domova.

Co se děje našemu domovu

„Rok s Laudato si“ jsme zahájili zamyšlením nad „Chvalozpěvem stvoření“ sv. Františka. 1. kapitola encykliky je naopak „žalozpěvem“ nad tím, jak dopadá správcovství nás Bohem vyvolených tvorů nad svěřeným domovem, naší matkou - sestrou Zemí. Hana Librová píše o „environmentálním žalu“ přírodovědců, kteří nejlépe pozorují, co všechno negativního se děje našemu domovu, a tento žal popisuje jako neutišitelný - na rozdíl i nad smutkem ze smrti blízkého člověka. Sestřička smrt je nám jako dětem Eviným osudově dána, v pohledu hluboké víry Františkovy je však současně branou do našeho definitivního domova, který teprve hledáme. Odpovědnost nás lidí za to, že jsou „hubena zvířata i ptactvo“ (jak naříká už prorok Jeremiáš ve svém Lamentacích) vyvolává smutek nad tím, že jsme vinni za stále četnější řadu tvorů - našich bratrů v řádu stvoření - kteří nám byli svěřeni a vyhynuli - z naší omezené perspektivy už zcela nevratně. Pokud se - v našich chabých možnostech - snažíme této kultuře smrti čelit (Hlava II. Řehole, bod 18), máme přislíbeno „nové nebe a novou zemi“: Hle, všechno tvořím nově! praví Hospodin.

Myšlenky k modlitbě a zamyšlení nad prohřešky proti stvoření a „ekologickým hříchem“:

1. Jak vnímáme zrychlující se tempo života a práce našich bližních. Co naše „Pokoj a dobro“?
2. Kulturu „použij a vyhod“ plodí moc peněz; neopouštěj staré věci pro nové! /Svěrák-Uhlíř/
3. Klimatická změna, ač stále zjevnější, je bagatelizována. Věříme papeži či falešným rádcům?
4. Voda je v Africe či na Haiti vzácnější než u nás. Studny jsou dobré. Přidejme, ať víc kape!
5. František a ptáčci - všímáme si, kteří zpěváčci mizí? Zajímáme se, zda je pomoc v naší moci?
6. Farmáři usilující o bio-produkci to nemají snadné. Zdravé je dražší: co na to františkán?
7. Venkov se vylidňuje, lekce z pandemie by mohla „obrátit trend“, seniorů i rodin s dětmi(?)
8. Lesy, i ty církevní, trpí kůrovcem. Čím topím? – dřeva je nadbytek. Les si žádá lidi i peníze.
9. Přírodních krás je pořád ještě dost, a nemusejí být ani daleko. Dovedu obdivovat - žasnout?
10. Krása květin ukazuje k Bohu stvořiteli: na louce, na zahrádce, v květináči. I ve váze.

K 5. výročí encykliky Laudato si vydal Vatikán dokument „Cesty pro péči o společný dům“. 200 stran textu nebude každý z nás studovat. MBS Hradec Králové uspořádalo v sobotu 29. srpna ekologickou pout' „Františkánská stezka“. Mši sv. v kostele sv. Antonína poustevníka slavil biskup Antonín Basler, pověřený ČBK za tuto oblast. Homilie byla věnována rodině jako základní buňce společnosti i církve, kde začíná i výchova k úctě a ochraně stvoření. Litanie v kostele sv. Jana Křtitele připravené pro tuto péči o společný dům bychom měli vzít za své. Jsou spolu s texty k jednotlivým zastavením a fotografiemi ve zvláštní příloze Zpravodaje.

Bratr Irenej

Kostelec nad Černými lesy, 1. září 2020 (Světový den modliteb za péči o stvoření)

Konstruktivní dialog v rodině

Rodina je pro člověka privilegovaným prostorem - školou lásky. Z rodiny by se neměl nikdy vytratit **dialog** - měli bychom se k němu povzbuzovat každý den. V dialogu se učíme komunikaci, úctě, toleranci, schopnosti přijímat chyby druhých. Neměl by to být monolog a každý by měl mít možnost vyjádřit se v atmosféře klidu a svobody.

V mnoha dnešních rodinách dialog nefunguje - manželé k sobě ztratili důvěru, chtějí mít nad sebou převahu, není dostatek času a prostoru k budování vztahů, jsou mezigenerační konflikty mezi rodiči a dětmi, není ochota sdílet myšlenky a tak každý čelí svým těžkostem sám, padá mnohdy do závislosti na médiích a sociálních sítích a to zase zpětně podryvá dialog v rodině.

Svatý František z Assisi - „muž objetí“ - nám ukazuje důležitost blízkých osobních vztahů, ukazuje, jak tvořit rodinu, kde je „přítomnost“ životně důležitá.

Naše domovy se mnohdy podobají autoservisům - přijdeme, najíme se, odpočineme a znovu odcházíme pracovat nebo studovat. Kde je rodina? Pokud v ní nejsou její členové, není možné vést dialog a pokud není dialog, přispíváme k osamělosti lidí, bez příležitosti zažít zkušenost společenství a bratrství.

Naše přítomnost by ale neměla být pasivní - měla by to být schopnost být k dispozici a ne jenom doprovázet, také schopnost naslouchat - a to skutečně poslouchat, co druhý říká, snažit se porozumět a odpovídat. Taková rodina se pak stává zázemím citové podpory svým členům. Ochraňuje své členy silnými citovými vazbami s důvěrou, podporou, láskou a pochopením. To jsou kořeny, které posilují jednotu rodiny a zároveň jsou pak předávány do zdravých vztahů s ostatními.

Možností, jak toho dosáhnout je upravit přístupy - naše vzájemné reakce, mnohdy založené na odstupě, lhostejnosti a používání síly.

Každý den je výzvou, aby se náš domov proměnil v bezpečné a harmonické místo, kde se každý může volně nadechnout a obnovit své síly, aby pak mohl čelit těžkostem v okolním světě, zamořeném individualismem, anonymitou a virtuálními vztahy.

Dobrou zprávou je, že pokud rodina pochopí, že jde špatnou cestou, může se změnit a stát se zdravou. Správnému dialogu se však musíme naučit. Důležitý je náš způsob komunikace - jak se ptáme, jak odpovídáme, tón hlasu, jaký používáme - potřebujeme si osvojit postoje vyjadřující lásku. Je třeba věnovat svůj čas - to znamená být připraven naslouchat trpělivě a pozorně všemu, co druhá osoba chce říct. To vyžaduje sebekázeň - nemluvit, dokud není ten správný čas. Místo nabízení názorů a rad si potřebujeme být jisti, že jsme slyšeli vše, co chtěla druhá osoba sdělit. Nebuďme uspěchaní, vytvořme prostor. Často ten druhý nepotřebuje řešení problému, ale být vyslechnut, cítit, že někdo zná jeho bolest, strach, zklamání, zlobu, naděje, sny. Jak často slyšíme stížnosti typu: „on mne vůbec neposlouchá“ nebo „mluvil jsem s ní a cítil jsem, že se nemůže dočkat, až skončím“.

Vytvořme si návyk dávat druhým skutečnou důležitost, přemýšlejme, jak je učinit šťastnými. Nezlehčujme jejich pohled na svět, i když je jiný než náš - mají své zkušenosti, svůj úhel pohledu - měli bychom být schopni přijímat názor druhých i když ho třeba vyslovují agresivně, zkusit si „chodit v jejich botách“.

Mějme otevřenou mysl - neuvízneme ve svých vlastních myšlenkách a názorech, ale buďme připraveni je měnit. Kombinace dvou rozdílných způsobů myšlení může obohatit oba dva - jednota, kterou hledáme není uniformita, ale smířená rozmanitost pro společné dobro.

Pokud říkám svůj názor - musí být slova volena pečlivě, aby neurážela, nezesměšňovala nebo neobviňo-

vala druhé - to vede jen k neshodám. Co změní náladu je způsob, jakým to bylo řečeno, a postoj, se kterým to bylo řečeno.

Je velmi důležité při rozhovoru zakládat svůj postoj na hodnotách, a ne na potřebě zvítězit argumenty nebo si zajistit pravdu. Užitečný dialog je plodem našeho vnitřního bohatství, získaného četbou, přemýšlením, modlitbou a otevřeností světu kolem nás - opětováním dobrých přátelských vztahů.

Redakční shrnutí Výročního tématu Rodinné komise Ciofs pro rok 2020: Markéta Kubešová OFS

Kdo pomůže rodině?

Rodinná komise Ciofs se zamýšlela nad rodinou a dospěla k závěru, že rodina jako taková by měla být předmětem rozjímání všech členů SFRČ a směr našich myšlenek by se měl ubírat k rodinnému dialogu. V dokumentu pak následuje řada psychoterapeutických rad, jak komunikovat, rad odborných s výbornými postřehy, např. že současná rodina funguje spíše jako autoservis, kde se každý nají, vyspí a pak zase odejde do světa a že nejdůležitější pro rodinu je, se sdílet. Rady jsou to všechno cenné, správné, vycházejí ale z poněkud optimistického předpokladu, že rodina jako souhrn členů pokrevně spřízněných docela funguje, potřebuje pouze poradit, jak nekoukat do mobilu, ale taky s ostatními komunikovat.

Začnu mou rodinou, protože při přemýšlení o rodině mi ani nic jiného nezbyvá. Vyrůstala jsem v době, kdy ještě slovo rodina něco znamenalo a mí rodiče, jejichž manželství nebylo šťastné, čekali na rozvod až do mých osmnácti let. Rozvod tehdy ještě nebyl obvyklý a společnost sdílela podobně nepsané normy.

Můj otec dbal o mé vzdělávání a protože mi nikdy nešla matematika, dokonce ani počty, doučoval mě. Bylo to učení mučení, nejspíš otec chtěl být na mě pyšný a při matematice se přesvědčoval, že to půjde těžko. Jeho památná věta zněla: „Ty jsi snad z dvojčat, tolik blbosti na jednoho!“ Tuhle známou hlášku připomínám proto, že měla v mém životě symbolickou dohru. Při vážné operaci v mých třiceti letech se ke mně lékařka po anestézii naklonila a spiklenecky zašeptala: „Víte, že jste z dvojčat?“ Začala jsem se smát, což paní doktorka vyhodnotila jako pláč a rychle dodala: „Nebojte se, všechny zbytky po tom druhém jsme odstranili!“

Když moje generace vyrůstala, platilo, že tatínek má pravdu a ví, co dělá. Byli jsme vychováni přísně a ač jsem byla od dětství vrbou mé maminky, která mi svěřovala věci, kterým jsem nemohla rozumět, ani na mysl mi nepřišlo, nějak ji odbýt, či ji poslat k psychiatrovi. Facek jsem taky dostala dost, a když jsem se po maturitě nedostala na novinařinu, maminka mi udělala takový výstup, že jsem vyběhla do Prahy (jak se tehdy říkalo centru města), zabouchala na dveře Mladého světa (svého času uznávaný časopis) a prosila, aby mě, proboha vzali na praxi, jinak mě doma zabijí. Nemusím říkat, že při dnešním psychoterapeutickém přístupu bych nikam nešla, zavřela se do pokoje a psala na všechny strany, jak je novinářská fakulta hnusná, o rodičích nemluvě. A já se přitom za ten rok poznala v Mladém světě s tolika úžasnými lidmi, jako byli Eda Kriseová, Ruda Křesťan, Láďa Smoljak, Jarda Weigel, pan Černý, a dokonce mě za totality poslali do Francie na stáž... Přísnou výchovu (svým způsobem láskyplnou) jsem tedy přežila, nemám žádné vážné následky, nikdy jsem se na psychiatrii neléčila a na mé rodiče vzpomínám s láskou.

A jak je to dnes? Rodiče jsou dnešním světem zneváženi, děti jsou postaveny na oltář domácích bůžků, berou se všemožné ohledy na jejich psychiku a výsledek je, že jsou čím dál nešťastnější. Někdo namítne, že u nich doma je všechno v pořádku, ale já nemám na mysli jednotlivé, dokonce katolické rodiny, ale celkové společenské klima, které je rodině krajně nepřátelské. Naším prvořadým úkolem by tedy mělo být: mluvit o rodině, hlavně před nevěřícími, s úctou, zdůrazňovat, že rodiče mají autoritu danou od Boha a že je děti do určitých let mají přijímat a poslouchat. Otevřeně říkat, že na rodinu, na její základy, se útočí nej-

méně 150 let a je jen Boží zásluhou, že pořád ještě existuje. Jak vést dialog s dítětem, které se dívá na Simpsonovy, ve škole ho ubezpečují o jeho právech, i těch, že může na rodiče žalovat, a večer má mnohdy dovoleno dívat se na kriminálku, kde zlí muži znásilňují ubohá děvčata, kterým ani na mysl nepřišlo něco podobného chtít, a zvrhlí tatínkové zneužívají své dcery?

„Když se základy rítí, co má spravedlivý dělat?“ Snad vši mocí držet a obhajovat aspoň ty základy. Zita Senková před nedávnem rozmlouvala ve svém pořadu „Jak to vidí“ se známým levicovým filosofem, dříve snad komunistou, Václavem Bělohradským, o současném světě. Tento levicový intelektuál jen tak letmo prohlásil, že společnosti chybí hierarchie, a že i díky tomu „světový duch spadl s koně.“ Pan Bělohradský mluvil konkrétně o médiích, o hierarchii hlasů ve veřejném prostoru, kdy chybí filtr, takže jsme zavaleni informacemi, o nichž nevíme, zda jsou pravdivé či nikoliv. Ale vyřkl tuto myšlenku o ztrátě veřejného prostoru, který měl své kořeny a svou hloubku, tedy zakódovanou hierarchii, a je to myšlenka tak silná, že jsem si z celého rozhovoru zapamatovala právě ji. Nevím, jestli si je vědom, že se letmo dotkl hlavního pilíře levicového desatera, ale určitě je to člověk, který stojí o pravdu. My věřící ještě tušíme, co znamená slovo hierarchie (např. že rodič stojí výš než dítě a kněz výše než laik), navíc máme v hierarchii toho Nejvyššího, k němuž se můžeme obracet o radu, a který nikdy nezneužívá svého postavení a mluví s námi jako se sobě rovnými. Což neznamená, že mu rovni jsme. A tak, obračejme se o radu, co s rodinou, nikoliv pouze na odborníky, ale hlavně na Něj.

Věra Eliášková

Ing. Jan Smrčina OFS vyznamenaný Svatovojtěšskou medailí Rozhovor jako medailonek

Jendo, moje první otázka je po Tvém zdraví: když jsi loni měl převzít vysoké církevní vyznamenání při výročí svatořečení Anežky České, musel ses omluvit pro nemoc. A i potom jsem nějakou dobu se znepokojením přijímal zprávy o Tvém zdravotním stavu.

Mám problémy se srážlivostí krve a pravidelné kontroly v nemocnici, kde jsou většinou dobré výsledky - jen s případnou mírnou úpravou medikace. Loni v létě mě však po kontrole nepustili domů, protože se ukázalo, že mám akutní trombózu v pravé noze. Vyléčili mne brzy, ale následoval ještě pobyt na lůžku doma. V důsledku toho jsem pak měl potíže s chůzí. Proto jsem musel v listopadu omluvit svou neúčast na předávání medailí v katedrále. Bohužel mě pak ještě postihl bércový vřed a k tomu chřipka, takže jsem se musel znovu „učít chodit“. Nyní se pomalu vracím do stavu před loňskou hospitalizací.

Slavnost v katedrále jsi oželel, ale předání pamětní medaile v komornějším prostředí byl pro Tebe jistě také silný zážitek. Jak to nakonec proběhlo?

Svatovojtěšskou medaili jsem převzal z rukou pana kardinála v arcibiskupském paláci 29. ledna za účasti manželky a jedné z dcer. Při kávě a dalším pohoštění připraveném milou sestrou Dominikou jsme vzpomínali na uplynulá tři desetiletí, během nichž jsem měl také příležitost k několika osobním setkáním s panem arcibiskupem. Za převzaté ocenění, jež bylo pro mne velkým překvapením, jsem vyjádřil svou vděčnost.

Laudatio k vyznamenání zdůrazňuje Tvé zásluhy při obnovování charity, služby církve společnosti z iniciativy laiků, a jmenovitě potom Tvé dlouholeté snažení o návrat církve do Lidic. Katolické družstvo Concordia začínalo své působení v době, kdy předchozí socialistické družstevnictví bylo vnímáno jako historicky odepsané. Divoká devadesátá léta české transformace se ukázala být smrtící nejen pro družstvo Concordia, ale např. i pro Chráněné družstvo Pelhřimov, které Mons. Vaněk zakládal už za 1. republiky, a které přežilo i Protektorát a komunismus. Jak vidíš možnosti pro tento typ podniku do budoucnosti?

Prvotní katolické družstvo Concordia, od jehož ustavení uplynulo letos v lednu 30 let, ač samo „nepřežilo“,

dalo vznik dalším sedmi organizacím s křesťanským humanitárním posláním. Jedna z nich - Concordia Pax - se také stala (spolu s Arcibiskupstvím pražským, Českobratrskou církví evangelickou a obcí Lidice) zakladatelem obecně prospěšné společnosti Memento Lidice. Podmínky pro činnost těchto organizací byly - proti očekávání - převážně velmi nepříznivé. Přesto všechny, včetně původního družstva Concordia, vykonaly i za daných možností užitečnou práci a některé v ní pokračují. Podrobněji se lze o tom dočíst na internetových stránkách www.concordiapax.cz.

Budoucnost lze těžko, zejména za daných politických a pandemických zmatků, předpovídat. Jsem přesvědčen, že neziskové křesťanské humanitární organizace se budou dále rozvíjet. Na základě poučení z minulých let a současnosti je však třeba se vyvarovat přílišného optimismu, a s velkou opatrností volit organizační formy a postupy s ohledem na existující legislativní a další omezení. Domnívám se, že jednou (ne však jedinou) formou těchto podniků by mělo být družstvo.

Byl jsi jedním ze zakladatelů iniciativy Lidických poutí s intencí postavit zde kostel. Tehdy v tom roce 1968 šlo o skupinu mladých členů Lidové strany. V pozdějších letech už jádro poutníků do Lidic tvořili františkánští terciáři, a na té poslední pouti před pádem komunismu se podepisovala už petice k založení katolického družstva Concordia. Na které z osobností poutníků do Lidic za to už víc než půlstoletí nejraději vzpomínáš?

Rád vzpomínám na duchovní, kteří celeburovali těch do dneška již více než padesát lidických poutních mší svatých - byli to na počátku P. Bětík (poslední farář sídlící na faře v sousedním Buštěhradě), kardinál Tomášek, biskup Jan Lebeda, kardinál Vlk i kardinál Duka, arcibiskup Jan Graubner, biskupové Radkovský, Holub a Wasserbauer, kněží P. Ptáček OCr., P. Baštář, P. Neliba, P. Bělík, P. Kučera, a P. Mulamuhic OCr.

Vážím si všech poutníků, zvláště těch, co putovali pěšky. Někdy nás bylo přes stovku, většinou několik desítek, někdy také jen pět... Jádrem poutníků se postupně stali františkánští terciáři, kteří však mezi námi byli už od počátku. Jmenujme zvláště br. doc. Františka Mališe (později předsedu Concordie, a posléze jáhna a kněze), br. Františka Reichela, br. Mílu Müllera s manželkou, terciáře ze všech pražských a okolních místních společenství - a mezi nejvěrnější poutníky jsi patřil desítky let i Ty, Luboš.

Vzpomínám na skupinu umělců, kteří byli již na první pěší pouti a pak mnohokrát, akademický sochař Karel Stádník, Ing. arch. Václav Dvořák, Ing. arch. Josef Hyzler a kladenský farník Zdirad Čech, který nám po většinu let dodával své grafické listy (vždy k příslušné pouti), a který je autorem známé Lidické Madony.

Těch pro mne nezapomenutelných účastníků však bylo velice mnoho, například manželé Kaplanovi, MUDr. Marie Spáčilová a další funkcionáři a členové organizací Concordia, farníci z michelsko-krčské farnosti a ze Spořilova, mládež ze skrytých skautských oddílů v Krči a ve Vršovicích.

Východiska poutí z Prahy se během těch let proměňovala, poutě však měly svá pravidelná místa zastavení. Kde se konaly mše svaté na závěr pěší pouti, když v Lidicích kostel nebyl?

Pokud jsme vycházeli od starého letiště Ruzyně, zastavovali jsme se ve Středoklukách a Makotřasech, kde bylo občerstvení. Bylo-li východisko v Lysolajích u kapličky nebo u kostela v Přední Kopanině, byly zastávky u kříže v lese U Juliány, v Tuchoměřicích u kostela a s občerstvením ve Středoklukách.

Cílem pouti bylo vždy pietní území v Lidicích s modlitbou na půdorysu bývalého kostela sv. Martina a u hrobu lidických mučedníků.

Závěrečná mše svatá byla buď na pietním území (v letech 1968 a 1969 u Památníku, po roce 1989 na půdorysu bývalého kostela) nebo v domě Oáza v Lidicích, vybudovaném organizací Memento Lidice. Nejčastěji (a v letech 1970 až 1989 vždy) se mše svatá sloužila ve farním kostele Povýšení sv. Kříže v Buštěhradě.

Původní intencí poutí bylo postavení kostela – jak došlo k tomu, že nakonec myšlenka dostala podobu domova Oáza s ekumenicky pojatou kaplí?

Vedla k tomu složitá cesta, nesčetné hodiny debat na schůzích nadace Memento Lidice. Biskup František Radkovský a synodní senior Českobratrské církve evangelické - čelní představitelé nadace - se nakonec vydali - jako bratři v Kristu - na návštěvy v té době ještě žijících lidických žen. A po besedách s nimi se stalo zjevným, že obec lépe přijme církev sloužící v domovu pokojného stáří než samotný kostel. František Radkovský a Pavel Smetana se během této spolupráce velice sblížili a ekuména se stala samozřejmostí.

Před poutí roku 1992 podepsali představitelé čtyř hlavních křesťanských církví u nás společný dopis k 50. výročí zničení obce. Publikace „Pozastavte se, poutníci“ přišla s myšlenkou smíření ve smyslu národnostním (Čechů s Němci), ekumenickém i občansko-politickém. Jakou máš po letech zkušenost s připraveností ke smíru ve všech těchto rozměrech? Potvrdila se hypotéza, že v Lidicích jsou všechny rozpory české společnosti přítomny v jakési zvlášť koncentrované podobě? Ve které dimenzi se podařilo „svornosti“ nejvíce přiblížit právě v Lidicích? A kde zůstává i nadále největší „manko“ ve smíru?

Hypotéza, kterou uvádíš, se bohužel skutečně potvrdila. Ta svornost v Lidicích velké úspěchy neslaví. Na jedné straně bylo dosaženo určitého pokroku, zejména pokud jde o ekumenické sblížení - a to díky naší dobré spolupráci s evangelíky v Mementu Lidice a s Brémskou lidickou iniciativou, založenou a vedenou emeritním evangelickým biskupem Dr. Erstem Uhlem. Na druhé straně je obec Lidice v různých sporech, do nichž vstupují i její vnější partneři. Neblahou roli zde hraje také Český svaz bojovníků za svobodu a jeho vnitřní spory, jež vyústily v odštěpení již tří skupin členů, které si založily samostatné spolky. Ostatně tyto skutečnosti jsou i mediálně známé. Křesťané, sdružení v organizaci Memento Lidice, činí vše pro to, aby se situace v Lidicích a okolo Lidic zlepšila. Ale i oni jsou některými radikály napadáni, například nesouhlasí s tím, že byl umístěn oltář na půdorysu původního kostela na pietním území a kritizují symbol Lidické Madony.

P. Josef Štemberka, lidický kněz zastřelený spolu se svými farníky-muži, je právem vyzvedán jako příklad pastýře ochotného za své ovečky dát život. Primas český kardinál Dominik Duka je příznivě nakloněn myšlence jeho blahořečení. Došlo v tomto směru již k nějakým konkrétním krokům? A jaká je Tvoje zkušenost z Lidic: jak vnímají dnešní lidé jeho odkaz?

Je mi známo, že se shromažďují o životě a smrti P. Štemberky informace a návrh na zahájení procesu beatifikace se na diecézní úrovni připravuje. Mohu potvrdit, že lidičtí občané odkaz tohoto kněze ctí. Nejednotný je názor na tvrzení, že mu byla nabízena milost, kterou odmítl. Otázka je, zda se podaří dokázat pravdivost existujícího takového svědectví. Myslím, že však toto není podmínka pro blahořečení.

Nakonec z našeho rozhovoru nemůže vyjít naprázdno Tvá sestra-manželka Anička, která Tě vždycy věrně podporovala ve Tvém snažení, až do krajnosti, i tehdy, když šlo o úplné osvobození se od majetku. A vlastně vaše výjimečná rodina, která může být příkladem bohatosti povolání duchovních i právě těch rodinných. Sekulární františkáni letos stanovují téma konstruktivního dialogu v rodině: jak se vám daří dialog se čtyřmi dětmi a deseti vnoučaty? (Se čtyřmi pravnoučaty je dialog zřejmě zatím ve stadiu zrodu...)

Manželka mne nejen podporovala, ale také se obětavě podílela na podstatné části těch činností, o nichž hovoříme. Bez jejího souhlasu a porozumění bych se vůbec nemohl v takovém rozsahu angažovat ani v humanitárních aktivitách Concordie, ani v Lidicích. Lze říci, že značné břímě zde nesla, jak jsi naznačil, celá rodina - a to se vzácným pochopením. Konstruktivní rodinný dialog ve františkánském duchu však přitom nechybí.

Zaujala mne moudrá myšlenka křesťanských psychologů rodiny, že ještě důležitější než láska rodičů k dětem je láska mezi rodiči samotnými, kterou mohou děti vnímat a zažívat. A to se ve vaší rodině zdařilo měrou vrchovatou.

Díky za rozhovor - a setkání, i s Aničkou (i v roli hostitelky).

Bohu díky, rádo se stalo.

Rozhovor vedl bratr Irenej.